

- 30 kūrinį ši, nes jis tau, įžymioji Lietuva, gimsta!  
 Ginklais galinga yra ir šlove išgarsėjusi žemė  
 čia, plačiuose laukuose, per kuriuos Lietuva nusidriekus –  
 motina derlių skalsių ir gentis, įgudus kariauti.  
 Sako, kad ją kitados nukariavo Italijos sūnūs –
- 35 vyrai karingom širdim. (Ar yra toks žmogus, kurs nežino  
 šiandien Libono tremties, Palemono didvyriškų žygių?)  
 Virtine ilga iš jos atsiranda ainybė lietuvių –  
 šita valdovų gentis; juk nuo Baltijos iki Juodosios  
 valdo lietuviai žemes, o šlove ir Olimpą pasiekia.
- 40 Ginklais patenkintiems, jiems išmintinga gamta pašykštėjo  
 klonių Kampanijos, kur Cerera, įstatymų motė,  
 varžos gausa su Bakchu, nepaskyrė Panchajos Tempėjų  
 nei Alkinojo miškų, nei derlingojo Pesto rožynų,  
 nedavė persų laukų ar upokšnių, turtingų metalo.
- 45 Derlių, kokį šventi dovanoja Gargarai, skyrė  
 jiems užtatai ir žemes, kur per amžius lengva išmisti.  
 Tyras kaip stiklas upes vainikuoja ta žemės grožybė –  
 girių aukštų karūna; jos viršūnėmis šičia žvaigždynus  
 remia, o medžių šaknim ligi Stikso vėlių nusileidžia.
- 50 Šičia atranda namus sau elniai, briedis ir stumbras  
 (šitas galiūnas yra sulaikyti, ką nutveria, pratęs  
 savo šiurkščiu liežuvio ir aukštai į orą išmesti),  
 šičia ir lūšis dėmėm išmargintu apdaru glaudžias,  
 randa namus ten žvitri stirnelė ir didelis tauras.
- 55 Kam man upes ir vandens didumu prilygstančius marioms  
 ežerus girti? Žuvis? Čia netrūksta didžuvių irgi.  
 Kam apdainuoti žilus jugerus baltuojančio lino?  
 Argi išvardinčiau tai, kas palaimintoms čia dovanota  
 girioms? – Gūdūs miškai čia turtus neapsakomus slepia.
- 60 Čia ažuolynai pilni bitučių skysto nektaro:  
 medžiais tyriausias medus putodamas bėga, valstiečiai  
 gauna korių dovanai, čia rasoja ir patys kamienai,  
 ir ant vaivados skobnių kvepėdamos sklidinios taurės.  
 Kiekgi čia upių, kurias vis skirtingi šaltiniai pagirdo?
- 65 Štai Boristenis sravus: prasiveržę pro kaukarus, duslūs  
 vandenys jo su triukšmu neapsakomu krinta į plačią  
 jūrą ir sūrias bangas vilnimis atmiešia saldžiausiom.

36 eilutė – Anot LDK Renesanso istoriko M. Strijkovskio, romėnus į Lietuvą atvedęs Publijus Libonas, Pompėjaus laivyno karo vadas. Kitas legendinis lietuvių protėvis Palemonas daug kur tapatinamas su Libonu.

41 eilutė – Kampanija – pietų Italijos regionas, jo centras Neapolis; Cerera – derlingumo deivė.

42 eilutė – Bakchas – vynuogių, vyndarystės dievas.

43 eilutė – Alkinojas – fajakų karalius, gyvenęs amžinai žaliuojančių sodų saloje, Odisėjui padovanojęs laivą.

45 eilutė – Gargarai – miestas ir kalnai Mažojoje Azijoje (Anatolijoje), pavadinimas kilęs nuo Dzeuso sūnaus Gargaro.

65 eilutė – Boristenis – graikiškas Dniepro upės pavadinimas.

- Štai Dauguva, aukštupy upeliu į kelionę išbėgus,  
 Polocko žemėm veržliais sūkuriais sūkuriuodama skuba,  
 70 kol pagaliau taip plati į Venedų marias įsilieja.  
 Tik ne mažesnė už ją ta lietuvių skaidriausioji upė –  
 Vilija, tekanti ten, kur kadai iglionams priklausė  
 žemės ir našūs laukai; pasiėmusi seserį Vilnią,  
 Vilija leidžias žemyn į brolelio Nemuno glėbį,  
 75 Nemuno – to, už kurį gražesnės mes neturime upės!  
 Daugelis deivių, kurios ažuolynuos ir upės gyvena,  
 geidė jo meilės, tačiau jos sulaukė vien tik gražuolė –  
 upė Šventoji, kuri – skaistesnė už gintarą – srūva  
 per Žemaitijos laukus ir į Nemuną įteka našų.  
 80 Šitos štai žemės vaikai – lietuviai, ryžtingi sūduviai,  
 jotvingiai – žmonės, mirties nebija, poloviečiai klajokliai,  
 prūsų sena giminė, narsiaširdžių krūtinių alanai,  
 vieno kilimo su jais gepidai ir kitos dar tautos.  
 Čia Erdvilo lopšys ir gimtinė narsuolio Traidenio,  
 85 Skirmanto, ginklais stipraus, ir narsaus kunigaikščio Mingailos,  
 Romanto, Mindaugo, kurs ant galvos užsidėjo vainiką  
 Romos, Vytenio kilnaus ir atšventusio pergalių daugel  
 tėvo visos Lietuvos Gedimino, kuriam vadovaujant  
 mūrai iškilo aukšti tirštai apgyvendinto Vilniaus.  
 90 Čia pamatysi abu Gedimino vaikus narsiaširdžius –  
 Algirdą su Kęstučiu; ši Jogailą pagimdžiusi žemė  
 davė sarmatų kraštams karalius, valdovus dovanojo  
 hunui galingam, taip pat ir bohemams iš Čeko šeimynos.  
 Šitiek šlovingų vadų čia gimė!.. Ir vienas jų buvo  
 95 mūsų giesmės Radvila Didysis, kuriam Mikalojaus  
 vardą ir lemtį tėvų pranašingas numanymas davė.  
 [...]

70 eilutė – Venedų jūra – vienas iš senųjų Baltijos jūros pavadinimų.

72 eilutė – Iglionus mini graikų geografas Klaudijus Ptolemajus (apie 90–168) Sarmatijos europinės dalies aprašyme. Renesanso epochoje leistoje Ptolemajaus *Geografijoje* teigiama, esą iglionai gyvena Neries ir Nemuno tarpupyje.

84 eilutė – Erdvilas – Žemaičių kunigaikštis, Tautvilo sūnus, su juo siejamas Naugarduko atstatymas po totorių antplūdžio 1212 m., lietuvių pergalės prieš totorius ir Kijevo Rusios nukariavimo pradžia; Traidenis – Lietuvos didysis kunigaikštis, gynęs Lietuvą nuo kryžiuočių.

85 eilutė – Mingaila – Erdvilo sūnus, Naugarduko kunigaikštis, pirmą kartą užėmęs Polocką. Mingailos sūnus Naugarduko kunigaikštis Skirmantas pirmasis užėmė Pinską ir Turovą.

86 eilutė – Romantas – Traidenio tėvas; Mindaugas – Lietuvos karalius.

87, 88 eilutės – Vytenis, Gediminas – Lietuvos didieji kunigaikščiai.

91 eilutė – Algirdas, Kęstutis – Lietuvos didieji kunigaikščiai, Algirdo sūnus Jogaila – Lietuvos didysis kunigaikštis, Lenkijos karalius.

Tirštos rikiuotės pilnos ryžtingumo kariuomenės žengia –  
 daugel žirgų ir būriai kavalerijos, tviskančios auksu.  
 840 Šitokiais žodžiais žvaliai narsuoliai į Radvilą kreipias:  
 „Didis lietuvių šalies karvedy! Tavo laimė neleidžia  
 mums nusivilti: esi apsauga veiksminga saviesiems.  
 Liepk, ir mes seksim tave pas Luciferą ir pas Aurorą,  
 eisim pas Žemės vaikus, kur nėra teisingumo nė Dievo;  
 845 liepk, ir užgriūsim karu Mauritanijos marių užlietą  
 Afrikos žemę arba iš dvikalbių dakų atimsim  
 prarastas vėliavas; vesk, kur patinka, – visur mes lydėsime  
 tą, kam Karinė Sėkmė aplinkui galvą lakioja!  
 Niekas geriau už tave neišmano Marso gudrybių.  
 850 Neš dar iš šičia tave Šlovė nepailstančiom plunksnom,  
 lauro šakelė šventa dovanos dar tau amžiną garbę.  
 Karą nedelsdamas skelbk ir mumis pasirengusiais kliaukis:  
 veda troškimas visus Narsumo keliu akmenuotu  
 žengti į garbę tiesiog per priešų ginklus ir per ugnį!“  
 [...]

### T R E Č I A D A L I S

[...]  
 Tarp ariergardo karių Radvila pasirenka vietą:  
 karo veiksams jis iš čia vadovauja, ir savo ramybę  
 80 drumsčia mintim įvairiom, nors paties kovų patyrimas  
 padeda, remia klotis palanki ir patsai Visagalis.  
 Žirgas trakėnų veislės kunigaikštį ant nugaros neša,  
 priešinas žąslams karštai ir aukso brizgilą kramto.  
 Joja, o Karo Sėkmė didžiulė aplinkui lakioja!  
 85 Karvedžio šalmas – galvos puošmena – žaižaravo ir ryškiai  
 saulės skaisčiuos spinduliuos atsigręžęs į dangų žioravo.  
 Puošnų jo skydą ilga praeities nutikimų grandinė  
 auksino, jį puošdama marginiais geltono metalo.  
 Šitam skyde Lietuvos praeitis ir garbingos senolių  
 90 pergalės mena laikus, kai į Platelių krantą smėlėtą  
 sykį Libono laivai atkeliavo per Baltijos jūrą,  
 laiminant Dievui žemes, ligi tol nežinotas, priplaukė;  
 mena Libono vargus ir ant žemės, ir jūroj, kol kojos  
 atvedė jį prie krantų, pasišiaušusių giriom aukštosiom.  
 95 Mena, kaip kėlės krantan iš Italijos vyrų rinktinė,  
 elnius, taurus ir žiaurius stumbrus ant žemės ji vertė,  
 kaip puikiose žiotyse žydravilnės Dubysos pastatė  
 Naująją Romą kariai – tą senosios viltingą paguodą.  
 Vienas po kito štai čia atsiranda garbingi karaliai,  
 100 garsūs valdovų protu ir kautynių trimitais įžymūs.

- Dvylika smailių skaisčių ant galvos lietuvių karalius  
Mindaugas nustelbė juos, nes tik vienas nešiojo vainiką  
Lacijaus; dviem strėlėmis į totorių valdovo liepimą  
duoklę mokėti narsus karžygys Erdivilas atsakė.
- 105 Veikiai atėjo eilė sužalotiems totorių žygūnams:  
žiaurų atsakymą ši Balaklajus, totorių valdovas,  
gavo iš Skirmanto, tad pasikėlė kautynėms kariaunos  
ir Kaidanovo raistai nuo kraujo pralieto paplūdo.  
Aršūs Vytenio kariai, pralaimėję Lešekui mūši,
- 110 pergalę švęs ir išklos kitose kautynėse lenkus;  
grobio teks kiekvienam, kas lietuvių kariuomenėj kovės, –  
net ir kareiviui žaliai, – po dvidešimt lenkų belaisvių.  
Giesmės ir šokiai skambės ir pagerbs nugalėtojai Ledą,  
žmonės džiaugsmingais „valio!“ nepaliaujamai pergalę sveikins.
- 115 Kalno viršūnė aure suskambėjo nuo vilko staugimo:  
šarvu tvaskios geležies apdarytą, ši žvėrį sukūrė  
rankios sumanios, kurios panašumo į vilką suteikti  
geidė pamėnui gyvam, o šisai kad užstaugė – lyg staugtų  
šimtas vilkų jo pilve! „Čia miestas iškils pagarsėjęs“, –
- 120 taria žynys Lizdeika, ir lemtingi žodžiai pagimdo  
Vilnių – globėją tautų, ir kadaise stovėjusios lūšnos,  
kėlusios juoką kitiems, į didingą sostinę virsta:  
miestams didžiausiems dabar ji prilygsta dėl galios lietuvių.  
Štai Gedimino duktė Aldona – lietuvaite gražiausia –
- 125 žengia į tavo namus, Kazimierai; pulkas jaunosios:  
seniai, garsūs protu, ir tvirčiausi lietuvių kareiviai,  
stumbro didžiulėm rusvais šeriais pasišiaušusiom odom,  
Polocko lokių skrandom užsidengę pečius, atlydėjo  
kraitį – lenkaičių būrius, į nelaisvę patekusius, dartės
- 130 laisvus; šie tankiu pulku, neskustom galvom po kepurėm  
žengė laimingi drauge, ir grandinės nespaudė jiems rankų.  
Santuoka ši dvi tautas, vienodom valdysimas teisėm,  
bendro likimo plieniu sukabina nuo šiol kuo tvirčiausiai.  
Amžiną taiką, kurios visa širdimi taip norėjo
- 135 Dievas, vedybos atneš į lietuvių ir lenkų valstybę.  
Teremia nūn Lietuva ir šlovė nemari jos karalių,  
vardas didžių Lietuvos kunigaikščių per amžius teaidi,  
garbė tereiškia bendrai tam pačiam valdovui dvi tautos,  
mušasi mūšiuos bendrai, ir šlovė jų dangaus tepasiekia!
- 140 Štai Gedimino kariai ugnimi ir kardu naikina  
Brandenburgo laukus, net padangė aptemsta nuo dūmų.  
Štai jis ir prūsus aršius, ir totorių ordas sutramdo,  
išbruka jas, nuožmioje kovoje nugalėjęs, už Dono.  
Tuoj Lietuvos lygumom paleista žiauriaširdžių kryžiuočių

- 145 vėtra šuorais keliaus: tai magistras Dusmeris veda  
prūsų galybę ir du karalius: Bohemijos – Joną,  
Liudviką – vengrų. Kartu su karaliais į Lietuvą traukė  
dantai, moravai, galvom auksaplaukėm britanai ir galai.  
Tai lietuvius visomis jėgomis Germanija puola,
- 150 Reinas triragis kartu su kitais prieš Lietuvą eina!  
Nors ir negali ginklu ar gudrybe palaužti kryžievių  
Algirdas su Kęstučiu, bet įveikia alkiu: jie palieka  
placią dykynę tenai, kur kryžiuočiai keliavo, o patys  
prūsų žemes ir pilis Livonijoje dūmais paleidžia.
- 155 Tartum širšės pikti į namus parkeliavo kryžiuočiai  
ir apraudojo savų, čia patyrusių kruviną pirtį,  
žūtį. Beprotis! Tave ši nelaimė ištiko, magistre.  
Kitąkart leido atgal Maskvos kunigaikščio žygūną  
Algirdas, davęs namo liepsnojantį deglą parnešti.
- 160 Paskui žygūną pernakt prie Maskvos atsiradęs, Maskvietį  
privertė klauptis ir dar jį pamokė: „Kas rytą ginkluojas?  
Liaukis grasinti!“ – Ir čia į tvirtovę įsmeigė ietį.  
Veikiai Jogaila drauge su laisvės augintiniais lenkais  
ir su lietuvių pulkais prieš kryžiuočių kariuomenę stoja.
- 165 Iečių liūtis ir strėlių pilaga germanus paskandina;  
veikiai kryžiuočių kariai kas iš mūsų pabėga, kas galą  
gauna kautynių lauke nuo galingos rankos sarmatų.  
Griunvaldas plūsta kraujais, ir magistrą mirtis čia ištinka:  
Griunvaldo smėly jisai atidavė Viešpačiui sielą.
- 170 Štai Tamerlano pulkus nesuskaitomus Vytautas puola:  
stoti prieš šlovę drąsos niekada kunigaikštis netrūko.  
Štai ilgaeiliai stalai nepabaigiamo pokylio lūžta  
Lucko pily, kur drauge imperatorius, trys nematytai  
orūs karaliai, Maskvos kunigaikštis, abudu magistrai,
- 175 šiaip kunigaikščių kitų su palydais gausiais susirinko.  
Vytautą sveikina šis suėjimas, erdvė sutartinėm  
aidi, negali puikiais reginiais pasisotinti akys,  
žemė nuo kraujo skaistaus sumedžiotų žvėrių raudonuoja,  
ir iš daugybės kraštų svečiašalį kas žingsnis sutiksi.
- 180 Šičia Apvaizdos ranka pamokino karingąją Olgą,  
kaip ji paimti galės su trejetu žvirblių tvirtovę,  
ir Sviatoslavą – kaip jam išguldyti achajų kariauną.  
Tik va, gyvybės patsai nuo lietuvio Kureto neteko:  
galvą nukirtęs, iš jos pasidirbdino taurę prabangią  
priešas, įrašęs: „Gavai, ieškodamas svetimo, galą“.
- 185 Štai pagalių ir šakų lig viršaus Zavichostą primetę,  
gaidių lietuvių kariai ant tvirtovės raudoną užtupdo.  
Štai užsitvenkus Maskvos kunigaikščio kareivių lavonais